

Riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll

Typ av styrdokument Riktlinje	Dokumentnamn Riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll	Beslutat datum 2023-06-07	Gäller från datum 2024-01-01
Beslutat av Kommunstyrelsen	Ansvarig förvaltning och avdelning Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomiavdelningen	Diarienummer KS 2023-00303	
Giltighetstid Tillsvidare	Ersätter tidigare beslut		
Dokumentinformation Riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll fastställer kommunens modeller och principer för styrning samt hur återrapportering till nämnd och bolagsstyrelse och ytterst kommunfullmäktige ska ske.			

Innehållsförteckning

1	<u>INLEDNING OCH BAKGRUND</u>	3
1.1	LAGKRAV	3
	KOMMUNSTYRELSENS UPSIKTSPLIKT	3
	UPPFÖLJNING AV PRIVATA UTFÖRARE	3
	REVISION	4
1.2	BESTÄMMELSER I KOMMUNEN FÖR NÄMND OCH STYRELSE	4
	ÖVERGRIPANDE BESTÄMMELSER	4
	GENERELLA SKYLDIGHETER	4
2	<u>SYFTE OCH UTGÅNGSPUNKTER</u>	5
3	<u>RIKTLINJE</u>	5
3.1	EKONOMISTYRNING	6
3.1.1	PRINCIPER FÖR BUDGET	6
3.2	MÅLSTYRNING	9
3.2.1	STYRMODELL FÖR MÅLSTYRNING	9
3.3	KVALITETSSTYRNING	11
3.3.1	STYRMODELL FÖR KVALITETSSTYRNING	11
3.4	INTERN KONTROLL	12
3.4.1	PLAN FÖR INTERN KONTROLL	13
3.5	PLANERING, UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING	13
3.5.1	PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	14
3.5.2	MÅL OCH BUDGET	15
3.5.3	NÄMND- OCH AFFÄRSPLAN MED BUDGET	16
3.5.4	VERKSAMHETSPLAN MED BUDGET	16
3.5.5	BUDGETUPPFÖLJNING PER MÅNAD	16
3.5.6	TERTIALRAPPORT 1	16
3.5.7	DELÅRSRAPPORT 2	17
3.5.8	ÅRSREDOVISNING	17
4	<u>GENOMFÖRANDE OCH ANSVAR</u>	17
4.1	DET POLITISKA ANSVARET	17
4.2	TJÄNSTEMANNAORGANISATIONENS ANSVAR	18
5	<u>UPPFÖLJNING AV RIKTLINJEN</u>	19
6	<u>AKTUALITETSPRÖVNING AV RIKTLINJEN</u>	19
7	<u>BILAGA: KÄLLFÖRTECKNING</u>	19

1 Inledning och bakgrund

Haninge kommun är ansvarig för den kommunalt finansierade verksamheten och bestämmer verksamhetens mål, inriktning och omfattning samt sätter upp krav för dess kvalitet. Kommunen ansvarar även för att kontrollera och följa upp verksamheten oavsett om den tillhandahålls av kommunen i egen regi eller genom andra utförare. I Haninge kommun beslutar kommunfullmäktige om mål för verksamheten i Mål och budget för aktuell period.

1.1 Lagkrav

En stor del av kommunens verksamhet styrs av lagstiftning. Grundläggande krav finns till exempel i förvaltningslagen, kommunallagen, aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen. Kommunens grunduppdrag beskrivs dessutom i speciallagar som till exempel skollagen och socialtjänstlagen.

Kommuner och regioner ska varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår) enligt kommunallagen. Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna om inte resultatutjämningsreserv används eller om det finns synnerliga skäl. Budgeten ska även innehålla en plan för verksamheten under budgetåret. I planen ska mål och riktlinjer anges som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period om tre år.

I kommunallagen anges att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs enligt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt samt enligt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. I aktiebolagslagen finns motsvarande krav som reglerar bolagsstyrelsens ansvar.

Krav på systematiska arbetssätt för att upprätthålla och utveckla kvalitet och ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete finns i Socialstyrelsens föreskrifter och i Skolverkets allmänna råd.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Av kommunallagen framgår att kommunstyrelsen har ett ansvar att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Detta innebär att kommunstyrelsen ska ha en överblick och kontroll (uppsikt) över övriga nämnders och bolagsstyrelsers verksamhet. Kommunstyrelsen har rätt att ta del av nämndens och bolagsstyrelsens handlingar och räkenskaper samt i övrigt följa dess verksamhet. Om informationen om verksamheten är sekretessbelagd måste alternativa sätt att överlämna information övervägas.

Kommunstyrelsen ska genom årliga beslut pröva om den verksamhet som kommunens bolag har bedrivit under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Detta uppdrag utgör kommunstyrelsens utökade uppsiktsplikt enligt kommunallagen. Kommunstyrelsen ska även utöva uppsikt över de kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Uppföljning av privata utförare

Kommuner får, med de begränsningar som framgår av lag, överlämna skötseln av kommunala angelägenheter till privata utförare enligt kommunallagen. Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur

allmänhetens insyn ska tillgodoses. När skötseln av en kommunal angelägenhet har lämnats över till en privat utförare ska kommunen kontrollera och följa upp verksamheten enligt avtal.

Kommunen redovisar resultat från uppföljningar för att ge allmänheten insyn. De medborgare som ska göra ett aktivt val enligt lagen för valfrihetssystem kan använda informationen som underlag. Informationen ska vara lättillgänglig, informativ och överskådlig. Programmet finns på kommunens hemsida.

Revision

Enligt kommunallagen är revisorernas ansvar att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt. De ska även kontrollera att räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig. Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige utse lekmannarevisorer i aktiebolag där kommunen direkt eller indirekt innehar samtliga aktier. Lekmannarevisorns uppgifter framgår av aktiebolagslagen.

1.2 Bestämmelser i kommunen för nämnd och styrelse

Utöver de lagkrav som beskrivits ovan har kommunfullmäktige fastställt vissa bestämmelser som styr kommunens verksamheter och bolag.

Övergripande bestämmelser

Nämnd och bolagsstyrelse ska bedriva en ändamålsenlig och effektiv verksamhet med fokus på kvalitet för dem verksamheten riktar sig till. Till detta hör att aktivt följa och agera på förändring och utveckling kopplat till ansvarsområdet i syfte att förbättra verksamhet och arbetsformer.

Nämnd ska utifrån reglemente följa vad som anges i lag, annan författning och beslutade ekonomiska ramar, mål och riktlinjer från kommunfullmäktige. Bolagsstyrelser utgår från ägardirektiv i stället för reglemente.

Nämnd och bolagsstyrelse ska även följa att verksamheten över tid bedrivs ändamålsenligt och bidrar till en hållbar utveckling och en god ekonomisk hushållning för hela kommunen.

Generella skyldigheter

Det ska finnas ett system för styrning, uppföljning och kontroll som är anpassat för verksamhetens förutsättningar och behov samt dess olika styr- och beslutsnivåer.

Riskhantering ska vara en del i beslutsfattandet vid prioritering mellan olika handlingsalternativ för att uppnå verksamhetens mål eller säkerställa verksamhetens förmåga att utföra sitt uppdrag.

Nämnd och bolagsstyrelse ska ta hänsyn till behov, förväntningar och upplevelser hos de verksamheten är till för i styrningen. Organisationen ska ha systematiska arbetssätt för att identifiera och integrera dessa lärdomar inför beslut i planering, uppföljning och utveckling av verksamheten.

Om en nämnd/bolagsstyrelse anlitar en privat utförare för att utföra en kommunal angelägenhet, som annars skulle ha utförts i egen regi, har nämnd/bolagsstyrelse kvar huvudmannaskapet och därigenom också det övergripande ansvaret för verksamheten. Nämnd/bolagsstyrelse ansvarar för att anlitade privata utförare uppfyller de bestämmelser som gäller för verksamheten.

Allmänheten ska ges möjlighet till insyn i verksamhet som utförs av privata utförare.

2 Syfte och utgångspunkter

Denna riktlinje anger nämnders och bolagsstyrelsers ansvar i det arbete som ska ske inom ramen för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Nämnders och bolagsstyrelsers styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten ska vara systematisk, förebyggande och utvecklingsinriktad och med rimlig grad säkerställa att:

- verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt, med fokus på kvalitet för den verksamheten riktar sig till,
- verksamheten långsiktigt bidrar till en hållbar utveckling och en god ekonomisk hushållning utifrån ett helhetsperspektiv,
- lagstiftning, föreskrifter och riktlinjer som berör verksamheten följs,
- informationen om verksamheten och den finansiella rapporteringen är tillförlitlig och tillräcklig.

Med verksamhet avses verksamhet som utförs i egen regi eller genom att en kommunal angelägenhet överlämnats till en privat utförare där kommunen är huvudman.

Styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten ska bidra till att oavsiktliga och avsiktliga fel och brister upptäcks i tid samt att säkra tillgångar och förhindra förluster.

Nämnd och bolagsstyrelse ska göra en avvägning mellan kostnad och nytta i arbetet med styrning, uppföljning och kontroll. Vad gäller nytta ska inte enbart ekonomiska faktorer vägas in. Vikten av att upprätthålla förtroendet för den verksamheten riktar sig till samt hos allmänheten och andra intressenter ska också vägas in.

Flera styrande dokument samverkar i styrning, uppföljning och kontroll. Nedan återges ett urval beslutade dokument som ska läsas tillsammans med denna riktlinje. Utöver dessa finns det även andra styrande dokument som ska tas hänsyn till av nämnd och bolagsstyrelse i den mån de berörs.

- Nämndreglemente, bolagsordning och ägardirektiv
- Riktlinjer och direktiv för Haninge kommuns bolag
- Riktlinje för god ekonomisk hushållning och tillämpning av resultatutjämningsreserv
- Kommunfullmäktiges beslutade långsiktiga program och planer, till exempel översiktsplan.
- Kommunfullmäktiges årliga Mål och budget
- Program för uppföljning av privata utförare

Sammantaget ställer detta krav på att nämnderna och bolagsstyrelserna har ett gemensamt och effektivt system för styrning, uppföljning och kontroll som är dokumenterat i de delar som bedöms verkningsfullt.

3 Riktlinje

Haninge kommuns styrsystem beskriver hur kommunens organisation ska omsätta den politiska viljan till effekt. Kommunens styrning bygger på kommunens vision och löftet till invånarna. Haninge kommuns styrsystem består av ekonomistyrning, målstyrning och kvalitetsstyrning. Tillsammans med intern kontroll utgör det grunden för att styra, leda, planera och följa upp kommunens verksamhet. Ekonomistyrningen handlar om att kommunens skatteintäkter ska användas på ett effektivt sätt. Målstyrningen hjälper till att lyfta blicken med fokus på utveckling och att skapa större förändringar. Kvalitetsstyrningen handlar om att

styra och följa upp grunduppdraget, stödja genomförandet samt utveckla arbetsformer så att kommunen håller hög kvalitet i den dagliga verksamheten över tid. Kommunens styrsystem ska bidra till att ekonomin är i balans, målsättningarna uppnås och att verksamheterna kvalitetssäkras. Den interna kontrollen säkerställer att verksamheten förebygger risker och genomför verksamhet enligt beslutade arbetsätt och styrning.

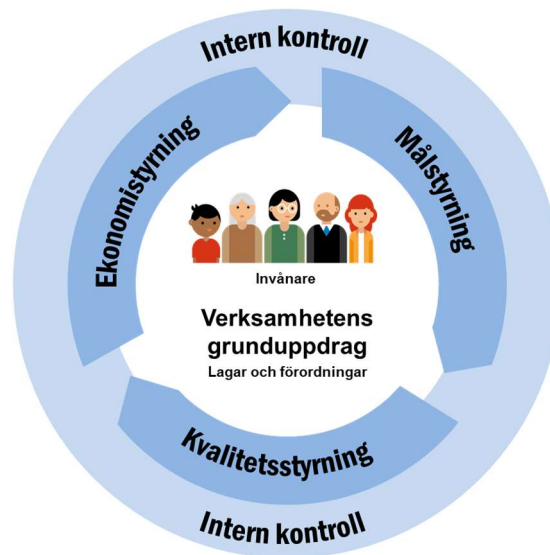

Fig. 1. Haninge kommuns styrsystem.

Kommunens invånare är i fokus och genom styrningen ska de få service och tjänster av god kvalitet utifrån behov. Styrning och verksamhet ska bedrivas i enlighet med lagar och förordningar i linje med verksamhetens grunduppdrag.

För att uppnå bästa effekt och nytta krävs ett kommungemensamt agerande och koncernövergripande synsätt. Kommunstyrelsen har därför ett särskilt ansvar att samordna nämnderna och kommunens bolag.

3.1 Ekonomistyrning

Kommunens ekonomistyrning sker genom att kommunfullmäktige beslutar om budget och en resursfördelningsmodell. I Riktlinjer för god ekonomisk hushållning framgår kommunens finansiella mål. Av Mål och budget framgår att ekonomistyrningen utgår från finansiella mål samt nämndernas och gemensamma riktlinjer för ekonomistyrning.

3.1.1 Principer för budget

Haninge kommun har en budget som sträcker sig över en planeringsperiod om fyra år för att säkerställa framförhållning och en god ekonomisk hushållning. Kommunfullmäktige fattar beslut om budgetramar för respektive nämnd och bolag i samband med Mål och budget för kommande år.

Budgeten ska innehålla:

- Finansiella mål och indikatorer
- Driftbudget
- Investeringsbudget
- Skattesats och övriga taxor, såsom VA-taxan
- Låneramar, inklusive ramar för finansiell leasing för planperioden
- Ekonomisk plan (resultatprognos, balansprognos, kassaflödesanalys)

Varje nämnd och bolag har i uppgift att upprätta en detaljbudget uppdelad på intäkter och kostnader utifrån tilldelad budgetram i Nämndplan med budget eller affärsplan för kommande år. Det ingår i nämnd och bolags uppdrag att utveckla sin verksamhet utifrån sin budget och att anpassa sin ekonomi och sin verksamhet för att uppfylla fullmäktiges mål, politisk plattform samt kommunövergripande program. Respektive nämnd och bolag kan ha en egen reserv för att kunna parera oförutsägbara merkostnader eller avvikelser i förhållande till satta mål. Reserven disponeras då av nämnd eller bolagsstyrelse som beslutar om och när reserven ska användas.

Kommunens nämnder och bolag har ett ekonomi-och verksamhetsansvar som sträcker sig längre än det enskilda budgetåret för att uppfylla den politiska ledningens vision och fullmäktiges mål. Grundprincipen är att nämnd och bolag för med sig hela eller del av över- eller underskott avseende ekonomi till kommande verksamhetsår. Detta kan ske enligt förutsättningar som fastställts i Mål och budget.

Eftersom budgetramarna utgör gräns för kommunens ekonomiska resurser kommer tilläggsanslag under innevarande budgetår i princip inte att beviljas. Det gäller både drift- och investeringsbudget.

Kommunstyrelsen kan besluta om tekniska ramjusteringar mellan nämnder under innevarande budgetår. Sådana ramjusteringar kan inte innebära att kommunens totala ram utökas.

Resursfördelning

Resursfördelningen mellan nämnder och finansförvaltning bygger generellt och till stor del på prognosticerad befolkningsutveckling och förändring av demografiska variabler. Den bygger även på en samlad bild av kommunens ekonomiska förutsättningar under budgetprocessens gång, svar på planeringsförutsättningar, förväntad kostnadsutveckling, exempelvis PKV (prisindex kommunal verksamhet), pensionskostnader, kapitalkostnader, hyreskostnader samt på bedömningar av framtida behov för måluppfyllelse och effektiviseringsmöjligheter.

Behoven för verksamhetsåret, samt ett preliminärt behov för ytterligare tre år för alla nämnder som påverkas av de demografiska variablerna, ska i största möjliga mån ingå i nämndens svar på planeringsförutsättningar, det vill säga tidigt i budgetprocessen. Förslag till nämndbudget ska göras för verksamhetsåret samt en preliminär uppskattning (plan) för ytterligare tre år.

Budget för pedagogisk omsorg, förskola och grundskola ska bygga på förväntat antal barn och ungdomar som föds och flyttar till kommunen. Aktuell nämnd ska i sitt budgetförslag redovisa hur många barn i barnomsorg samt elever i grund- och gymnasieskola som budgeten baserar sig på. Elevpeng och budgeterade volymer inom dessa verksamheter beslutas av kommunfullmäktige i Mål och budget. Eventuella volymavvikelser från budgeterade förutsättningar justeras därför mot kommunfullmäktiges reserv i samband med delårsbokslut i augusti, verksamhetsåret. I framställan ska ökat/minskat antal barn och elever i förhållande till budget tydligt framgå.

Budget för äldreomsorg ska bygga på demografiska variabler som bygger på förväntat antal äldre som bor och flyttar till kommunen. I planeringsförutsättningarna prognostiseras antal invånare i de åldersklasser som kan vara i behov av äldreomsorg. Dessa ska kunna förutses i samband med budgetarbetet och nämnd ska klara vissa förändringar i sin budget. En klar avvikelse från dessa förutsättningar kan berättiga att medel fördelas från avsatta reserver.

Efter kommunfullmäktiges beslut om ekonomiska ramar ska nämnd fatta beslut om Nämndplan och budget ska nämnden fatta beslut om senast den 31 oktober. Vid valår kan beslutet om nämndplan tas senast den 28 februari.

Kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges reserver

Kommunens anslag för centrala reserver hos kommunstyrelse och kommunfullmäktige avsätts utöver verksamheternas budgeterade kostnader. Fördelning av medel ur reserverna kan fördelas enligt nedanstående kriterier:

- För att täcka negativt skatteutfall. Budget för nästkommande år fastställs i juni året innan verksamhetsåret. Budgeten bygger på SKR:s skatteprognos för nästkommande år som kommer under våren i samband med budgetarbetet. Prognoser av förväntade skatteintäkter förändras över tid. En relativt säker prognos för innevarande år bör finnas inför hösten för verksamhetsåret i samband med delårsbokslutet i augusti.
- För att täcka ökade pensionskostnader. I samband med delårsbokslutet per augusti begär kommunen in en prognos från KPA Pension på förväntade pensionskostnader för året. De kan levereras runt den 15 september. Är pensionskostnaderna högre än vad som beräknats i budget kan medel fördelas från reserverna.
- För att täcka demografiska variabler för barnomsorg, skola och äldreomsorg samt ökade kostnader som inte kan förutses, till exempel placeringar inom individ- och familjeomsorgen.
- Politiska satsningar

Investeringsbudget

Kommunens investeringsbudget fördelas per nämnd och bolag och ligger till grund för sådana inköp som redovisningsmässigt betraktas som materiella anläggningstillgångar. Varje nämnd och bolagsstyrelse beslutar själv vilka investeringsmedel som ska äskas och hur investeringsbudgeten ska fördelas om inte kommunfullmäktige beslutat annat. Investeringsbudgeten kan vara riktad till specifika investeringsprojekt eller som en gemensam budgetpost. Varje projekt som tilldelas investeringsmedel får ett projektnummer som alltid ska användas när kostnader och intäkter bokförs för investeringen.

I kommunen ska investeringsbudget för inköp som uppfyller kriterierna ovan finnas. Om investeringsbudget inte finns måste inköpet ändå bokföras som en investering. Inköp får inte belasta driften i de fall kriterierna för materiell anläggningstillgång uppfylls. Om investeringsbudget saknas eller är förbrukad, men verksamheten ändå bedömer att de behöver göra inköp som klassificeras som en anläggningstillgång måste det finnas ett prognostiserat överskott i driftbudgeten motsvarande hela investeringens storlek.

Uppföljning av ekonomistyrning

Kommunfullmäktiges budget fastställs i Mål och budget och följs upp och återrapporteras till kommunfullmäktige i delårsrapport 2 och i årsredovisningen. Kommunfullmäktiges budget följs även upp och återrapporteras till kommunstyrelsen i samband med budgetuppföljningar per månad och i tertialrapport 1.

Nämnderna fastställer drift- och investeringsbudget i Nämndplan med budget som följs upp och rapporteras till nämnd.

Bolagen fastställer drifts- och investeringsbudget i affärsplan med budget. I likhet med nämndplanen följs affärsplanen upp och rapporteras till bolagsstyrelsen.

Kommunens beslutade rapporter finns närmare beskrivna i avsnittet 3.5 Planering, uppföljning och rapportering i denna riktlinje.

3.2 Målstyrning

Målstyrningen fokuserar på långsiktiga mål och resultat och styrs av de mål som antagits av kommunfullmäktige för att uppnå kommunens långsiktiga vision. För varje mandatperiod beslutar kommunfullmäktige om övergripande mål samt indikatorer med målvärden som ska uppnås.

Nämnder formulerar nämndmål, det vill säga nämndens prioriteringar för perioden med syfte att bidra till kommunfullmäktiges mål. Nämndmål ingår i nämndplanen som konkretiseras i verksamhetsplaner för att på sikt nå önskad effekt. På så sätt får kommunfullmäktiges mål ett genomslag i hela organisationen och kommunkoncernen strävar i samma riktning.

3.2.1 Styrmodell för målstyrning

Genom de mål och indikatorer som antagits av kommunfullmäktige ska kommunens verksamheter arbeta för att uppnå kommunens långsiktiga vision och löftet till invånarna. Nämnd och bolagsstyrelse skapar nämnd- och bolagsmål samt eventuellt indikatorer som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges mål under mandatperioden. Uppföljning och rapportering till nämnd och bolag utgår från nämnd-/affärsplan för att säkerställa att kommunfullmäktiges mål verkställs. Den politiska viljeinriktningen får på så sätt genomslag i hela organisationen och kommunkoncernen kan sträva i samma riktning. Styrmodellen ska bidra till att skapa en helhetsbild och en röd tråd från vision och kommunfullmäktiges mål ner till det dagliga arbetet i verksamheterna.

Nämnd och bolagsstyrelse ansvarar också för att uppföljningen omfattar ansvarsområden enligt reglemente, bolagsordning och ägardirektiv för att säkerställa nämnd- och bolagsstyrelseansvar för verksamheten. Detta inkluderar även verksamhet som utförs av privata utförare där nämnd och bolagsstyrelse är huvudman. Kommunkoncernens rapportering till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige utgår från Mål och budget.

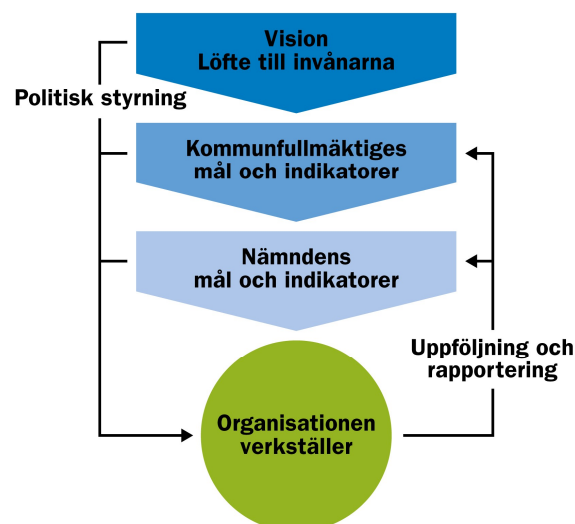

Fig. 2 Haninge kommuns styrmodell för målstyrning

Vision och löftet till invånarna

Det finns en övergripande vision som omfattar hela kommunen i Mål och budget. En vision är ett önskat läge som kommunen vill uppnå på lång sikt. Nämnder, andra politiska organ och verksamheter ska inte

formulera egna visioner. Detta omfattar även andra styrdokument som beslutas av kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder samt verkställande styrdokument inom tjänstemannaorganisationen.

Löftet till invånarna är ett gemensamt förhållningssätt som handlar om vad kommunen tycker är rätt, önskvärt och viktigt att leva upp till. Löftet till invånarna gäller alla kommunens verksamheter. För vissa verksamheter kan även en nationell värdegrund utöver löftet till invånarna beaktas.

Kommunens bolag kan ha egna visioner eller värdegrunder om de inte strider mot kommunens vision och löftet till invånarna.

Kommunfullmäktiges mål och indikatorer

Kommunfullmäktiges mål, indikatorer och målvärden omfattar olika områden som kommunfullmäktige anser behöver särskild styrning. De finns i Mål och budget och gäller för hela mandatperioden.

För att få en tydlig styrning ska mål vara tydliga och inte öppna för tolkningar. Mål ska vara möjliga att uppnå under mandatperioden. De ska peka ut en önskad förändring eller utveckling som ska uppfyllas.

Mål ska inte vara en definition av ett lagkrav om det inte avser en högre ambitionsnivå än det som lagen anger. Mål ska anpassas utifrån kommunens ekonomiska förutsättningar.

Mål följs upp med indikatorer med målvärden. Indikatorerna ska kunna påverkas av kommunens verksamheter och vara valida, vilket innebär att de ska belysa det som målet syftar till. Målvärden ska vara realistiska att uppnå under mandatperioden.

Indikatorerna ska vara vedertagna och bygga på kunskap och beprövad erfarenhet. De ska mätas på ett tillförlitligt sätt i system som samlar in data på ett likartat sätt år efter år. Indikatorer kan med fördel finnas i offentliga dataregister. Det ökar transparensen och skapar förutsättningar för jämförelser med andra kommuner och myndigheter. De bör mätas årligen och utfall presenteras senast vid årsredovisningen för aktuellt år. Analys av indikatorer och relevant statistik är grunden för att följa upp effekten av verksamheternas arbete och kommunkoncernens måloppfyllelse.

Nämndmål och indikatorer

Nämnder och bolag ska formulera nämndmål. För att nämndmålen ska vara påverkansbara behöver de ligga inom nämnd/bolags mandat och ansvarsområde. Nämndmål ska bidra till utveckling, förändring och förbättring och ska formuleras som ett VAD utifrån vad nämnden ska bidra med för att uppfylla kommunfullmäktiges mål.

Nämndmål kan även kopplas till kommunfullmäktiges indikatorer.

Nämndmålen ska vara långsiktiga och omfatta hela mandatperioden. Nämndmål bör maximalt vara 1-2 till antalet för varje kommunfullmäktige mål som nämnden anser sig kunna bidra till. Antal nämndmål bör inte överstiga fem totalt då för många styr signaler kan resultera i minskad tydlighet och effekt.

Nämnd och bolag kan besluta om ytterligare indikatorer för att följa upp nämndmålen. Nämndens indikatorer ska uppfylla samma kriterier som för kommunfullmäktiges indikatorer och vara begränsade till antalet. Alla indikatorer ska ha målvärden som sträcker sig över en mandatperiod.

Bolagen använder lämpligen begreppen bolagsmål och bolagsindikator i affärsplanen.

Politiska uppdrag från kommunfullmäktige, nämnd och styrelse

Politiska uppdrag ska utgå från politiska prioriteringar. Uppdragen kan användas när övriga styrsignaler inte är tillräckliga som mål, indikatorer, budgetram och styrdokument. Uppdrag ska ha ett tydligt syfte och vara avgränsade. Uppdrag ska inte avse verksamhet av löpande karaktär eller verksamhet som styrs genom lagkrav.

Uppdrag ska genomföras under mandatperioden eller under kortare tid. I beslut om uppdrag ska finansiering och tidpunkt för åiterrapportering framgå. Kommunfullmäktiges uppdrag anges i första hand i Mål och budget. Under året kan kommunfullmäktige ge kommunstyrelsen och nämnder nya uppdrag. Uppdrag från nämnd ska i första hand ingå i nämndplan.

Uppdrag till bolagen ges i form av ägardirektiv eller i affärsplan.

Organisationen verkställer politiska beslut

Politiska styrsignaler från kommunfullmäktige, nämnder och styrelser omhändertas av tjänstemannaorganisationen som planerar och genomför de förflyttningar som krävs för att uppnå beslutade målsättningar. Kommunkoncernen ska samarbeta för ett effektivt arbetssätt och goda resultat. Planering inför genomförandet sker i berörda verksamheter. Genomförandet sker sedan i organisationen, bolagen eller i projektform.

Uppföljning av målstyrning

Kommunfullmäktiges mål och indikatorer fastställs i Mål och budget och följs upp och åiterrapporteras till kommunfullmäktige i delårsrapport 2 och årsredovisningen. I samband med tertialrapport 1 sker en åiterrapportering av avvikelser som rapporterats av nämnder och bolag om dessa har en väsentlig påverkan på kommunfullmäktiges mål och måluppfyllelse. Rapportering sker till kommunstyrelsen. Nämnderna fastställer nämndmål och indikatorer i Nämndplan med budget som följs upp och rapporteras till nämnd tre gånger per år. Resultat av uppföljning redovisas tertialrapport 1, delårsrapport 2 och årsredovisning.

Bolagen fastställer mål och indikatorer i affärsplan med budget. I likhet med nämndplanen följs affärsplanen upp och rapporteras tre gånger per år i tertialrapport 1, delårsrapport 2 och årsredovisning.

3.3 Kvalitetsstyrning

Kvalitetsstyrning bygger som målstyrningen på kommunens vision och löftet till invånarna.

Kvalitetsstyrningen ska vara ett stöd för verksamheterna att styra och följa upp grunduppdraget.

Grunduppdraget består av lagar och förordningar som styr nämnd och bolag samt ansvarsområden enligt beslutat reglemente, bolagsordning och ägardirektiv. Nämnder och bolag ska säkerställa att verksamheten utförs med god kvalitet och att brister fångas upp tidigt och åtgärdas skyndsamt. För att lyckas med det krävs förmåga till anpassning och att kontinuerligt möta upp förändrade behov och förutsättningar. En del i kvalitetsstyrningen består även av att löpande ta emot och behandla synpunkter och klagomål från invånare och kunder.

Kvalitetsarbetet ska ske systematiskt enligt kommunens årliga processer men även i det dagliga arbetet genom utveckling och ständiga förbättringar. Verksamheterna tar fram relevanta nyckeltal för att kunna följa upp utvecklingen av kvalitet och resultat över tid. Om en verksamhet inte når en accepterad kvalitetsnivå vidtas förbättrande åtgärder på både kort och lång sikt för att justera kvaliteten.

3.3.1 Styrmodell för kvalitetsstyrning

Kvalitetsstyrningen är ett stöd i arbetet med att styra och följa upp verksamheternas grunduppdrag. Alla

verksamheter ska ha ett systematiskt kvalitetsarbete. Att ha ett systematiskt kvalitetsarbete innebär att ständigt planera, utföra, följa upp, analysera och förbättra med fokus på utveckling och ständiga förbättringar enligt PDSA-hjulet¹.

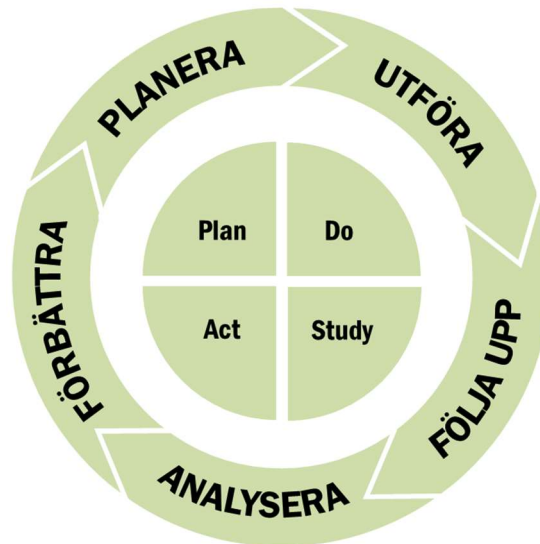

Fig. 3. Haninge kommuns tolkning av PDSA-hjulet.

Analys av resultat och eventuella avvikelser sker löpande och ligger till grund för förbättrande åtgärder och fortsatt planering. Att ständigt utveckla och förbättra den service och de tjänster som levereras utifrån de olika gruppernas behov, samt skapa kvalitet i mötet med brukare och medborgare samt övriga som använder kommunens tjänster, ska vara grundläggande för alla verksamheter. För att få ut effekterna av olika förbättringsarbeten behöver resultaten också spridas till andra verksamheter inom kommunen.

Uppföljning av kvalitetsstyrning

Analys av resultat och utvärderingar sammanställs och rapporteras till nämnd och bolagsstyrelse i samband med delårsrapport 2 och årsredovisning. Exempel på underlag som kan användas för att följa upp kvalitet i verksamheten är enkäter, undersökningar, revisioner, nationella jämförelser, uppföljning av verksamhetsnära nyckeltal samt avvikelserapporter.

3.4 Intern kontroll

Den interna kontrollen ingår i styrningen och är en del av ledningssystemet. Den omfattar strukturer, system och processer för tydlighet och ordning. Intern kontroll handlar om att se till att det som ska göras blir gjort, på det sätt som är tänkt.

Den interna kontrollen ska bidra till:

- att verksamheten är ändamålsenlig och resurseffektiv
- att informationen och rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande

¹ PDSA-hjulet består av de fyra delarna Plan, Do, Study och Act och beskriver en metodik för hur en förbättringsprocess kan utföras

- att verksamheten efterlever lagar, regler, avtal med mera.

Verksamheterna ska ha rutiner och arbetssätt som förebygger, upptäcker och åtgärdar brister och säkrar en god intern kontroll. I arbetet med riskhantering identifieras vad som kan gå fel eller på annat sätt hindra verksamheten från att genomföra sitt uppdrag. Utifrån riskanalysen prioriteras och bestäms vilka åtgärder som ska vidtas och vilka uppföljande kontroller som ska göras.

3.4.1 Plan för intern kontroll

Varje nämnd och bolagsstyrelse ska årligen anta en plan för intern kontroll. I planen ska det tydligt framgå:

- vad som ska kontrolleras
- när och hur kontrollen ska göras
- när rapportering ska ske.

Riskhantering

En risk är möjligheten att ett hot eller annan oönskad händelse ska inträffa och de skadliga konsekvenserna av att det händer. Risker ska hanteras inom kommunens verksamheter och på alla nivåer. I många fall sker riskhantering regel- och lagbundet medan den i andra fall sker vid behov. Beroende på vilken nivå och i vilket skede riskhanteringen genomförs hamnar olika typer av risker i fokus. Flera av dessa riskhanteringar kan bilda underlag till varandra. Resultatet kan behöva spridas till andra delar av kommunen. Riskhanteringen utgör grunden i arbetet med den interna kontrollen.

Riskhanteringen ska identifiera och behandla de risker som kan hota Haninge kommuns verksamhet och måluppfyllelse. Riskhanteringen ska dokumenteras och riskbehandlingen ska motiveras så att läsaren kan följa och förstå de olika stegen i arbetet med att identifiera risker. Underlaget utgör riskanalysen och utgör grunden till framtagandet av internkontrollplanen.

Uppföljning av internkontrollplan

Kontrollmomenten följs upp enligt beslutad plan. En gång per år sammanfattas uppföljningen av internkontrollplanen i en rapport som nämnden eller bolagsstyrelsen beslutar om senast den 31 januari eller på närmast efterföljande sammanträde. Rapporten ska beskriva:

- vad som har kontrollerats
- hur kontrollen har genomförts (stickprov, intervjuer och så vidare)
- resultatet av kontrollen
- åtgärder med anledning av resultatet av kontrollen
- tidpunkt för när åtgärden ska vara genomförd.

En analys av nämndens och bolagets arbete med och system för intern kontroll ska beskrivas och rapporteras till kommunstyrelsen.

Efter beslut i nämnd eller bolagsstyrelse anmäls uppföljningsrapporten till kommunstyrelsen enligt kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

3.5 Planering, uppföljning och rapportering

I Haninge kommun ska nämnd och bolagsstyrelse följa rutiner och tidplaner som beslutas av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen avseende planering, budget, uppföljning och rapportering.

Arbetet utgår från lagkrav avseende ekonomisk redovisning och förvaltning, mål för verksamheten samt intern kontroll. Uppföljning av ekonomi och mål samt analys av åtgärder vid avvikelser är en viktig del i styrningen och en förutsättning för decentralisering av ansvar och befogenheter. Rapportering till nämnd, bolagsstyrelse, kommunstyrelse och ytterst kommunfullmäktige ger en möjlighet till insyn och transparens utöver att det uppfyller lagkrav.

Eftersom målet med den kommunala verksamheten är att tillhandahålla tjänster av god kvalitet och använda befintliga resurser effektivt måste styrningen ha en helhetssyn på ekonomi, måluppfyllelse och kvalitet.

Kommunstyrelsen fattar beslut om när nämnderna ska lämna sina uppföljningar till kommunstyrelseförvaltningen. Detaljerade tidplaner upprättas varje år inför dessa uppföljningar, för kommunen som helhet samt för nämnder och styrelse. Respektive förvaltning ska följa kommunstyrelsens tidplan och anvisningar.

Årshjulet ger en översiktlig bild av kommunens övergripande planering, uppföljning och rapportering på lång-, årlig- och kortare sikt.

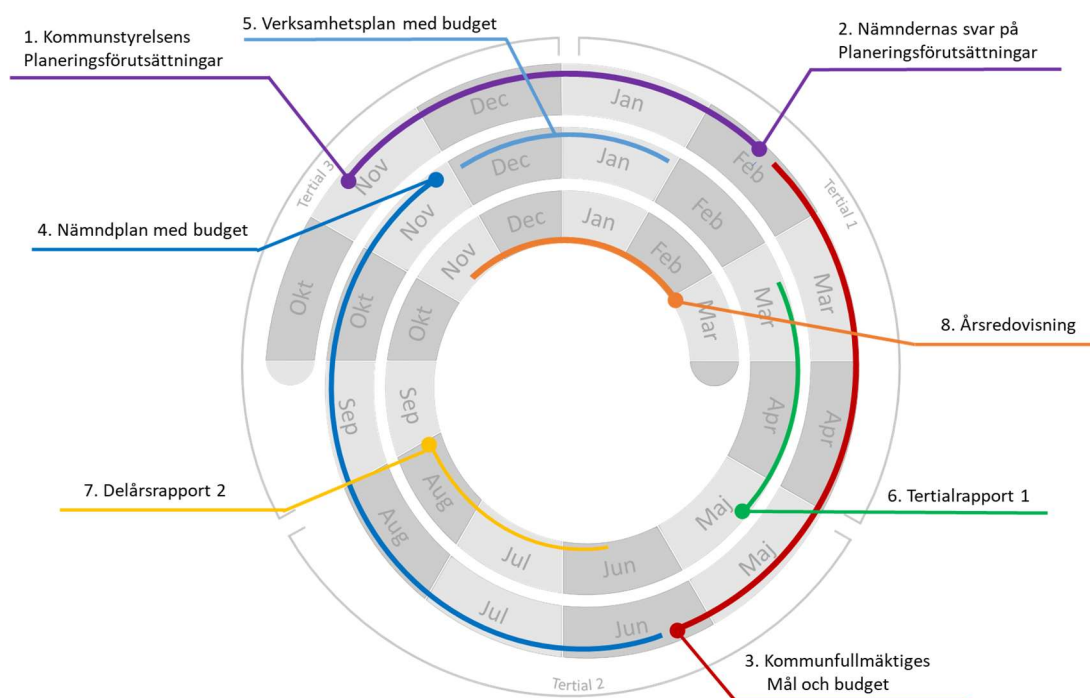

Fig. 4. Cyklisk tidslinje för arbete och rapportering enligt riktlinjen.

Utöver de rapporteringar som beskrivs i detta avsnitt kan fullmäktige eller kommunstyrelse ge nämnder i uppdrag att göra särskilda uppföljningar och utvärderingar som ska rapporteras.

3.5.1 Planeringsförutsättningar

Enligt kap. 11 § 9 av Kommunallagen kan kommunstyrelsen bestämma när övriga nämnder ska lämna in sina förslag och yttranden till budget för kommande år.

I Haninge kommun inleds planeringscykeln med planeringsförutsättningar som fastställs av kommunstyrelsen och skickas ut till samtliga nämnder och bolag för yttrande. Syftet med planeringsförutsättningarna är att ge nämnder och bolag möjlighet att bidra med uppgifter om vad som behöver tas hänsyn till i kommande Mål och budget.

Planeringsförutsättningarna omfattar dels en övergripande omvärlds- och nulägesanalys där förutsättningar, möjligheter och utmaningar för kommunens verksamhet och uppdrag beskrivs. Innehållet baseras på fakta och aktuella data och utgör en grund för kommande planering av prioriteringar för att uppnå fullmäktiges mål och indikatorer. Underlag till planeringsförutsättningarna är Sveriges kommuner och Regioners (SKR) ekonomirapport som publiceras i oktober. Rapporten ger en bild av kommuners och regioners ekonomiska förutsättningar de närmaste åren samt förväntade behov och utmaningar. Detta tillsammans med skatteprognos och befolkningsprognos för kommande år ingår och utgör de ekonomiska förutsättningarna för kommande års budget. I förutsättningar och anvisningar finns förutsättningar angivna om vad som ska gälla i kommande budgetarbete.

Nämnd och bolag yttrar sig över kommunstyrelsens planeringsförutsättningar inför arbetet med Mål och budget för kommande år. Yttrandet utgår från nämndens ansvarsområde enligt reglemente samt bolagsordning och ägardirektiv för bolagen. Nämnd och bolag ska i detta dokument beskriva förutsättningar som exempelvis lagändringar, möjligheter och utmaningar som är specifika utifrån ansvarsområde samt uppdrag och målsättningar som kan påverka nämnd eller bolag. Nämnd och bolag gör även konsekvensanalyser för den egna verksamheten utifrån givna planeringsförutsättningar och anvisningar kring drifts- och investeringsbudget. Svaren ska innehålla sammanvägt förslag till nämndbudget och bolagsbudget med effektiviseringar och eventuella äskanden.

Ekonomikonferens

I samband med att planeringsförutsättningarna tas fram i november genomförs den första av två ekonomikonferenser tillsammans med kommunens förtroendevalda. Den första ekonomikonferensen genomförs i oktober och syftar till att lyfta in viktiga omvärldsfaktorer som kommunen behöver ta hänsyn till i den kommande budgetprocessen utifrån nuläget.

Den andra ekonomikonferensen genomförs i april där svar på planeringsförutsättningar från nämnd och bolag samt en uppdaterad befolknings- och ny skatteprognos presenteras för förtroendevalda och tjänstepersoner. Ekonomikonferenserna är inspel i arbetet med framställan av Mål och budget.

3.5.2 Mål och budget

I kommunallagen framgår att kommunen årligen ska lägga fram en budget som ska innehålla en plan för verksamhet och ekonomi under budgetåret. För verksamheten ska det anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period om tre år där budgetåret är första året för perioden.

Haninge kommun har en Mål och budget som sträcker sig över en planeringsperiod om fyra år för att säkerställa framförhållning och en god ekonomisk hushållning. I fullmäktiges Mål och budget fastställs övergripande mål, skattesats, nivåer på checkar, taxor och avgifter samt hur resurser ska fördelas. Mål och budget är kommunens huvudsakliga verktyg för planering och styrning av verksamheten. Den innehåller både drift- och investeringsbudget. I dokumentet kan kommunfullmäktige även besluta om riktade uppdrag till nämnderna.

Kommunfullmäktiges Mål och budget lägger fast resursfördelningen mellan nämnderna och anger inriktningen för verksamheterna för de kommande tre åren. Kommunfullmäktiges mål och indikatorer

gäller för hela mandatperioden men kan vid behov revideras i kommande Mål och budget. Dokumentet utgör grunden till nämndernas nämndplaner och bolagens affärsplaner, vilka i sin tur är grunden till verksamhetsplaner på olika nivåer i kommunorganisationen.

Nämnder och bolag bidrar till arbetet med Mål och budget genom att yttra sig över planeringsförutsättningarna.

3.5.3 Nämnd- och affärsplan med budget

Nämnd ska årligen fastställa nämndplan som omfattar nämndmål, eventuella indikatorer och budget. Nämndplan ska utgå från nämndens ansvarsområde och uppdrag som fastställts i reglementet. Nämndplanen ska innehålla kommunfullmäktiges målsättningar och politiska uppdrag som ska genomföras av nämnden. Nämndmål och indikatorer med målvärden gäller för hela mandatperioden men kan revideras vid behov. Verksamheternas uppföljning och rapportering utgår från nämndplan och fokuserar på de nämndmål och indikatorer som fastställts av aktuell nämnd.

Nämndbudget ska omfatta en drift- och investeringsbudget för perioden.

Bolagen ska på motsvarande sätt som nämnder och styrelse utarbeta en plan för kommande år. Bolagens affärsplaner ska utgå från bolagets uppdrag enligt ägardirektiv och eventuella specifika uppdrag eller målsättningar där kommunfullmäktige särskilt pekat ut bolaget som utförare.

3.5.4 Verksamhetsplan med budget

Kommunens verksamheter och bolag omsätter den politiska viljan som formulerats i nämndplan respektive affärsplan till verksamhetsplaner. Verksamheten ska arbeta utifrån dessa planer för att säkerställa att samtliga styr signaler genomförs i verksamheten.

Verksamhetsplanen ska omfatta en detaljerad drift- och investeringsbudget för perioden.

3.5.5 Budgetuppföljning per månad

Nämnder och bolag gör månadsbokslut till kommunstyrelsen per 30 april i tertialrapport 1 samt månadsuppföljningar per 31 mars, 31 juli, 31 oktober och 30 november. Dessa uppföljningar har störst fokus på ekonomisk uppföljning, prognos samt risk- och känslighetsanalys. Uppföljningen bör även inkludera viss analys av de ekonomiska förutsättningarna i förhållande till nämndernas målsättningar och uppdrag. Nämnderna kan utöver dessa uppföljningar besluta om ytterligare uppföljningar av budget under året.

3.5.6 Tertialrapport 1

Den första uppföljningen av mål, uppdrag och budget sker i samband med tertial 1.

Nämnd och bolags tertialuppföljning 1 för perioden januari till april är en avvikelserapport och en uppföljning av det som fastställts i respektive nämnd- och affärsplan. Syftet med tertialrapporten är att tidigt identifiera problem och risker för att mål och uppdrag inte kommer att uppfyllas för helåret. Om avvikelser upptäcks och beslut om åtgärd tas tidigt på året är möjligheterna större att mål samt uppdrag uppnås. Avvikelse kan också avse ekonomiska förutsättningar.

Kommunens tertialrapport 1 för januari till april är ett utökat månadsbokslut. Rapporteringen har främst fokus på ekonomisk uppföljning, prognos samt risk- och känslighetsanalys. Den bör även omfatta eventuella avvikelser i förhållande till nämndernas målsättningar, ekonomiska förutsättningar och politiska uppdrag. Den ska innehålla en sammanfattning av nämndernas och kommunstyrelsens utfall och prognos för investeringar samt avstämd balans- och resultaträkning för kommunen.

3.5.7 Delårsrapport 2

Kommunens delårsrapport görs årligen för januari till augusti. Delårsrapporten utgör det delårsbokslut som regleras i kommunallagen och enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Delårsuppföljning och årsredovisning upprättas och beslutas i nämnd och bolagsstyrelse inför beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Nämnd och bolags delårsrapport 2 för perioden januari till augusti är en uppföljning av det som fastställts i respektive nämnd- och affärsplan. Delårsrapport 2 omfattar ekonomiskt resultat med prognos, verksamhetsresultat och eventuella utfall samt prognos av måluppfyllelse för nämndmål och indikatorer samt uppdrag. Delårsrapporten utgör underlag för den koncernövergripande rapporteringen.

Kommunfullmäktiges Mål och budget följs upp i samband med delårsrapport 2 och analyseras vilket innebär att uppföljningen omfattar både ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat inom koncernen. Prognoser samt risk- och känslighetsanalyser avseende ekonomiskt resultat och grad av måluppfyllelse av kommunfullmäktiges mål redovisas. Delårsrapporten ska uppfylla kraven i lagen om kommunal redovisning för delårsrapporter.

3.5.8 Årsredovisning

Nämnd och bolags årsredovisning för perioden januari till december är en uppföljning av det som fastställts i respektive nämnd- och affärsplan. Årsredovisningen omfattar ekonomiskt resultat, verksamhetsresultat och bedömning av måluppfyllelse avseende nämndmål, indikatorer samt uppdrag.

Koncernens årsredovisning omfattar uppföljning och analys av ekonomi- och verksamhetsresultat för året. Krav på kommunernas upprättande av årsredovisning finns i lagen om kommunal redovisning och i kommunallagen. Det ekonomiska resultatet sammanställs och analyseras, jämförelser görs med föregående års budget och utfall alternativt målvärde om det gäller en indikator. Bedömningar görs om kommunfullmäktiges mål har uppfyllts eller inte. Uppföljning och analys är en viktig del inför kommande års planering.

I årsredovisningen ska en analys av kommunens ekonomiska utveckling beskrivas i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Utvärdering ska ske, enligt riktlinjerna för god ekonomisk hushållning, om hur väl kommunens ekonomi är i linje med god ekonomisk hushållning. Analysen är en viktig del för att ständigt förbättra processer och arbetssätt för att eftersträva en god ekonomisk hushållning och en effektiv organisation.

Bokslutskommunikén rapporteras till kommunstyrelsen månaden före årsredovisningen beslutas. Kommunikén är kommunstyrelseförvaltningens sammanfattande bild av Haninge kommuns preliminära bokslut respektive år. Avsikten är att presentera kommunens preliminära bokslut i avvaktan på den sammanställda redovisningen i årsredovisningen samt den externa revisionens granskning.

4 Genomförande och ansvar

4.1 Det politiska ansvaret

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ som fattar beslut om mål och fördelar ekonomiska ramar utifrån politiska prioriteringar. Verksamhet ska rymmas inom den ekonomiska ramen som tilldelats under budgetåret för nämnd och bolag. Kommunstyrelsen är kommunens högsta verkställande organ och svarar för samordning och tillsyn av nämnderna.

Nämnd och styrelse ska genomföra verksamhet utifrån fullmäktiges mål och uppdrag samt följa upp och rapportera enligt beslutad struktur. Kommunens styrdokument ska tas hänsyn till i detta arbete. Respektive nämnd och styrelse ansvarar inför kommunstyrelse och kommunfullmäktige att den beslutade budgeten inte överskrids.

Övriga politiskt tillsatta organ styrs av fastställt reglemente eller särskilda direktiv.

Nämndens beslut om åtgärdsplan ska skickas till kommunstyrelsen för kännedom.

4.2 Tjänstemannaorganisationens ansvar

Kommundirektör är chef över och leder förvaltningschefernas arbete med de kommungemensamma frågorna. Förvaltnings- och verkställande direktör för kommunens bolag (Tornberget AB, Haninge Bostäder AB) ingår i kommundirektörens ledningsgrupp. Kommundirektören är också förvaltningschef för kommunstyrelseförvaltningen.

Förvaltnings- och verkställande direktörs uppdrag är att leda arbetet. Förvaltnings- och verkställande direktör har även ett ansvar för kommunkoncernen som helhet och för att genomföra åtgärder som är nödvändiga för kommunens bästa.

Varje förvaltnings- och verkställande direktör utser en ledning vars uppgift är att:

- Verkställa beslut.
- Stödja det politiska styrsystemet så att dess intentioner och värderingar får genomslag.
- Tydliggöra ansvar och befogenheter i organisationen.
- Se till att information och kommunikation fungerar både i och utanför förvaltningen.
- Initiera och uppmuntra till utvecklingsinsatser och i övrigt skapa förutsättningar för en effektiv verksamhet.

Kommunens medarbetare arbetar för att uppfylla målen genom att fatta verksamhetsbeslut inom ramen för resurser och kompetens. Respektive chef är ytterst ansvarig för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagstiftning och politiska mål.

Förvaltningsledningens ansvar

Förvaltnings- och verkställande direktör ansvarar inför sin nämnd eller bolagsstyrelse att budget följs och att nämnd/bolag bidrar till måluppfyllelse enligt plan. Förvaltnings- och verkställande direktör är skyldig att skyndsamt rapportera ekonomisk obalans eller verksamhetsrelaterade avvikelser för politiskt beslut.

Om prognos för året visar på ekonomiskt underskott eller att nämnd inte kommer att bidra till måluppfyllelse enligt plan ska åtgärdsförslag tas fram. Åtgärdsförslag måste få effekt före kommande årsskifte. Om avvikelsen inte kan åtgärdas inom förvaltningen ska underlag tas fram för politiskt beslut. Förvaltningen ska redovisa avvikelse, möjlig orsak och föreslå åtgärd(er) i åtgärdsförslag till nämnd. Vid väsentliga avvikelser ska rapportering ske till kommunstyrelsen.

För enheter, avdelningar eller motsvarande inom nämndens ansvarsområde, där budget överskrids eller genomförande avviker från nämnd- eller affärsplan, ska ansvarig förvaltningsledning vidta motsvarande åtgärder som krävs för att återställa balans i budget och verksamhet.

5 Uppföljning av riktlinjen

Nämnd och bolagsstyrelse ska i slutet av varje mandatperiod utvärdera riktlinjen i syfte att förbättra effektiviteten i det egna systemet för styrning, uppföljning och kontroll. Resultatet av utvärderingen ska presenteras för beslut i kommunstyrelsen i samband med aktualitetsprövningen. Rapporteringen ska innehålla eventuella förslag på förändringar och revideringar av riktlinjen.

Utöver detta kan uppföljning och utvärdering av kommunens styrning ske i samband med intern kontroll, interna uppföljningar och utvärderingar samt iakttagelser från extern revision och övrig tillsyn. Rapporterade brister i styrningen kan föranleda revidering av riktlinjen under mandatperioden.

6 Aktualitetsprövning av riktlinjen

Riktlinjen ska aktualitets prövas vart fjärde år. Aktualitetsprövning ska ske år ett vid påbörjad mandatperiod och presenteras för beslut i samband med beslut om Mål och budget för kommande år.

Syftet med aktualitetsprövningen är att avgöra om riktlinjen är fortsatt aktuell. Det kan till exempel vara nya förutsättningar, nya kunskaper, lagändringar eller annan politisk uppfattning som medför att riktlinjen behöver revideras.

Kommunstyrelsen beslutar om riktlinjen.

7 Bilaga: Källförteckning

Lagar beslutade av riksdagen

Aktiebolagslagen (2005:551)

Förvaltningslagen (2017:900)

Kommunallagen (2017:725)

Lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597)

Offentlighets och sekretesslagen (2009:400)

Skollagen (2010:800)

Föreskrifter utfärdade av myndigheter

Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2011:9)

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1)

Lokala beslut

Kommunfullmäktiges beslutade långsiktiga program och planer, till exempel översiktsplan.

Reglemente för intern kontroll inom Haninge kommun och dess helägda bolag (KF 2023-06-12 §113)

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning inklusive Resultatutjämningsreserv (RUR) (KF 2021-05-10 §92)

Program för uppföljning av privata utförare (KF 2023-06-12 §111)

Reglementen och nämndorganisation 2023–2026 (KF 2022-12-12 §178)

Bolagsordning för:

Haninge bostäder AB (KF 2015-03-02, § 24, Bolagsstämma 2015-04-15, § 13)

Haninge kommun Holding AB (KF 2015-03-02, § 23, bolagsstämma 2015-04-15, § 12)

Kommunala lokaler i Haninge AB

Tornberget Fastighetsförvaltning AB (KF 2015-03-02, § 25, bolagsstämma 2015-04-15, § 12)

Ägardirektiv för:

Haninge Bostäder AB

Tornberget Fastighetsförvaltning AB (KF 2016-02-15, §?, bolagsstämma 2016-02-24, §?)

Förbundsordning för:

Södertörns Brandförsvarsförbund

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

